

verslag

Plenaire vergadering FATF juni 2020

Aanwezig

Vertegenwoordigers van het ministerie van Financiën
en het ministerie van Justitie en Veiligheid

Deze plenaire vergadering was de derde en laatste onder voorzitterschap van China. Vanwege lockdown-maatregelen en reisbeperkingen hield de FATF deze plenaire vergadering in virtuele vorm. Tijdens deze crisis zijn nieuwe witwaspraktijken en bedreigingen van terrorismefinanciering ontstaan. Met betrekking tot deze risico's en mogelijke beleidsmaatregelen heeft de FATF een speciaal rapport gepubliceerd¹. De FATF heeft verder in april het besluit genomen om de termijnen voor de landenevaluaties te verlengen. Daardoor wordt het Nederlandse evaluatierapport behandeld tijdens de plenaire vergadering in februari 2022.

Integriteitsrisico's van *virtual assets*

De FATF heeft in 2019 de standaarden met bijbehorende toelichting en methodologie aangepast om te verduidelijken hoe deze moeten worden toegepast op activiteiten rond '*virtual assets*'. De aanpassingen aan de methodologie betekenen dat landen sinds oktober 2019 in de landenevaluaties ook worden geëvalueerd op het integriteitsbeleid ten aanzien van *virtual assets*². Tijdens deze vergadering besprak de FATF de resultaten van een eerste *12 month review* waarin werd nagegaan hoe landen en '*virtual assets service providers*' (VASP's) de betreffende standaarden hebben geïmplementeerd gedurende de twaalf maanden sinds de invoering daarvan. Het bijbehorende rapport stelt vast dat zowel de publieke als de private sector in het algemeen voortgang hebben geboekt bij de uitvoering van de herziene FATF-normen. Het rapport concludeert evenwel dat jurisdicties moeite ondervinden bij de implementatie van de zogenaamde '*travel rule*', die gaat over de uitwisseling van informatie over de ontvangende en verzendende partij in een transactie. Hoewel er stappen zijn gezet in de ontwikkeling van technologische oplossingen om de uitvoering van de '*travel rule*' door VASP's mogelijk te maken, bestaan er op dit moment nog geen oplossingen die internationaal uitgerold kunnen worden. De uitkomsten van de review geven geen aanleiding om de FATF-normen op dit moment te verscherpen, maar geven wel aan dat er behoefte is aan nadere *guidance* over virtuele activa

¹ Zie <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/covid-19-ml-tf.html>

² De toepassing van de FATF-aanbevelingen op *virtual assets* impliceert geen regulering voor prudentiële doeleinden of met het oog op bescherming van consumenten of investeerders.

en VASP's. De FATF zet haar versterkte monitoring van virtuele activa en VASP's voort en bespreekt in juni 2021 een volgende review. Ondertussen blijft de FATF in gesprek met de private sector over oplossingen voor de *travel rule*. Het besproken rapport over virtuele activa en VASP's is op de FATF-website gepubliceerd³.

De plenaire vergadering heeft verder een FATF-rapport aan de G20 goedgekeurd over de integriteitsrisico's die zogenaamde '*stablecoins*' met zich meebrengen. Stablecoins zijn virtual assets waarvan de waarde is gekoppeld aan een of meerdere andere valuta's en waarvan geclaimd wordt dat ze waardevaster zouden zijn dan andere crypto's. Het rapport bevestigt dat de FATF-normen duidelijk van toepassing zijn op deze stablecoins, omdat het gaat om ofwel (gereguleerde) financiële instellingen, ofwel om *virtual assets*, en dat er op dit moment geen verdere wijzigingen van de standaarden nodig zijn. Sommige stablecoins, met name deze die massaal gebruikt zouden worden, kunnen mogelijk een verschuiving veroorzaken in het ecosysteem van *virtual assets* en kunnen gevolgen hebben voor de risico's van het witwassen van geld en van terrorismefinanciering. Het rapport erkent dat stablecoins snel evolueren en dat het essentieel is om de integriteitsrisico's van stablecoins te blijven beoordelen. Het FATF-rapport aan de G20 over stablecoins is op de FATF-website gepubliceerd⁴.

Jurisdictionen met verhoogde risico's

De FATF publiceert twee lijsten waarop landen en jurisdictionen staan met strategische tekortkomingen in hun nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Het herbeoordelingsproces van deze jurisdictionen is vanwege Covid-19 met vier maanden opgeschort. Daardoor zijn de lijsten onveranderd ten opzichte van die van februari. De eerste lijst betreft de zogeheten "hoogrisicolanden onderhevig aan een oproep tot tegenmaatregelen". Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "zwarte lijst". De lijst bevat jurisdictionen die geen betrokkenheid tonen om verbeteringen door te voeren of onvoldoende voortgang hebben geboekt in het terugdringen van hun strategische tekortkomingen en die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem.⁵ Dit betreft Noord-Korea en Iran. Er geldt een oproep aan alle landen om effectieve tegenmaatregelen te nemen tegen deze twee landen.

De tweede lijst die de FATF publiceert is getiteld "jurisdictionen onder verscherpt toezicht".⁶ Deze lijst wordt vaak aangeduid als de "grijze lijst". De lijst bevat landen die strategische tekortkomingen hebben in hun nationale regimes ter voorkoming en bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering en die gecommitteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. In totaal staan sinds februari achttien landen op de lijst.⁷ In de tussentijd hebben Mongolië en IJsland

³ Zie <http://www.fatf-qafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/12-month-review-virtual-assets-vasps.html>

⁴ Zie [http://www.fatf-qafi.org/publications/virtualassets/documents/report-q20-so-called-stablecoins-june-2020.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-qafi.org/publications/virtualassets/documents/report-q20-so-called-stablecoins-june-2020.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

⁵ Zie <http://www.fatf-qafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/call-for-action-june-2020.html>

⁶ Zie <http://www.fatf-qafi.org/publications/high-risk-and-other-monitored-jurisdictions/documents/increased-monitoring-june-2020.html>

⁷ Albanië, de Bahama's, Barbados, Botswana, Cambodja, Ghana, IJsland, Jamaica, Jemen, Mauritius, Mongolië, Myanmar, Nicaragua, Oeganda, Pakistan, Panama, Syrië en Zimbabwe.

voortgang laten zien en kunnen zij, net als de Bahama's, na een verificatiemissie ter plaatse, mogelijk dit jaar nog van de grijze lijst af.

De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten publiceren na elke plenaire vergadering een bericht op hun websites, met verwijzingen naar de meest recente lijsten. Op diezelfde websites wordt toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen dienen te nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Voortgang lopende strategische initiatieven

Tijdens de plenaire vergadering is gesproken over de voortgang van enkele lopende projecten, die ook tot de prioriteiten behoorden van het Chinese voorzitterschap. Het betreft:

- Strategische herziening van de FATF
De strategische herziening evalueert de huidige werkwijze en procedures om te waarborgen dat de FATF efficiënt en effectief blijft. Hiertoe is in juni 2019 besloten. Het oogmerk is om te bepalen hoe de FATF haar activiteiten voortzet na afloop van de huidige – vierde – evaluatieronde in 2023. De plenaire vergadering bereikte overeenstemming over de belangrijkste uitgangspunten voor deze toekomstige processen van de FATF en haar wereldwijde netwerk. Deze zullen ervoor zorgen dat de evaluaties alomvattend blijven, tijdig zijn, gebaseerd zijn op een gelijk speelveld, meer nadruk leggen op doeltreffendheid en de risicogebaseerde elementen van het beoordelingsproces versterken. De herziening zal naar verwachting in juni 2021 worden afgerond.
- Tegengaan van geldstromen voortkomend uit de illegale handel in wilde diersoorten en planten
De plenaire vergadering stelde een rapport vast over geldstromen die gepaard gaan met de illegale handel in wilde diersoorten en planten. Het rapport constateert dat de meeste landen nog onvoldoende doen aan dit grote en wereldwijde probleem en het beveelt praktische maatregelen aan die landen kunnen nemen om de situatie te verbeteren. Het rapport is beschikbaar op de website van de FATF⁸.
- Effectiever toezicht op nationaal niveau bevorderen
De FATF heeft het afgelopen jaar drie bijeenkomsten georganiseerd voor verschillende toezichthouders om manieren te onderzoeken om toezicht effectiever te maken. Het doel is om een leidraad voor toezichthouders te ontwikkelen voor de toepassing van risicogebaseerd toezicht op meldingsplichtige instellingen. Deze zal naar verwachting in juni 2021 gereed zijn.

⁸ Zie <http://www.fatf-qafi.org/publications/methodsandtrends/documents/money-laundering-wildlife-trade.html>

- Versterking van de maatregelen om de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens te voorkomen

De plenaire vergadering heeft ingestemd met publieke consultatie⁹ van mogelijke wijzigingen in Aanbeveling 1 en de bijbehorende toelichting, die tot doel hebben om hogere eisen te stellen aan landen en private partijen om hun proliferatiefinancieringsrisico's te beoordelen en te beperken. Het is de bedoeling dat de FATF na de publieke consultatie in oktober tot een besluit komt over deze teksten. De FATF zal ook een leidraad ontwikkelen om landen en de particuliere sector te helpen bij de uitvoering van nieuwe verplichtingen.

Voorzitterschap FATF 2020-2022

De plenaire vergadering heeft de prioriteiten van het Duitse voorzitterschap besproken en goedgekeurd. Dit begon op 1 juli 2020 en beslaat twee jaar. Een belangrijke prioriteit van het Duitse voorzitterschap - naast het aanpakken van de uitdagingen van de Covid-19-pandemie, het voortzetten van de strategische herziening en het verder versterken van het wereldwijde netwerk - is het benutten van het potentieel van technologie voor de digitale transformatie van de aanpak van witwassen, terrorismefinanciering en proliferatiefinanciering. Onder het Duitse voorzitterschap zal de FATF zich eveneens concentreren op de financiering van etnisch of racistisch gemotiveerd terrorisme, op het aanpakken van de financiële stromen van migrantensmokkel en op de verbanden tussen illegale wapenhandel en terrorismefinanciering. Ten slotte streeft het Duitse voorzitterschap ernaar dat de FATF voortbouwt op haar werk aan de bestrijding van illegale handel in wilde dieren en planten door zich te concentreren op bestrijding van een breder scala aan milieucriminaliteit. De FATF-prioriteiten onder Duitse voorzitterschap zijn beschikbaar op de website van de FATF¹⁰.

⁹ Zie <http://www.fatf-gafi.org/publications/financingofproliferation/documents/consultation-recommendation-1.html>

¹⁰ Zie <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfgeneral/documents/objectives-2020-2022.html>